

PIANIST

Det motvillige stjerneskuddet

Katja Pliassova var et klassisk vidunderbarn. Så fortapte hun seg i metalmusikken.

TEKST: MARIANNE L.L. MELGÅRD
FOTO: TOM HENNING BRATLIE

Folk så meg som en musikkalsk barnestjerne. Jeg hoppet ikke av den karusellen før jeg var 19–20 år. Det var en hard og gradvis prosess, forteller Pliassova. Googler du Ekaterina Pliassova, finner du raskt en video fra perioden som barnestjerne, der hun ni år gammel konkurrerer i Talentiaden på TV 2. En konsentrert og alvorlig småjente lar fingrene løpe over tangentene og framfører en hurtig og treffsikker versjon av Frédéric Chopin, «Fantasie-Improptu» i ciss-moll.

– Det begynte med at jeg ble tatt opp ved Den sentrale musikkskolen i Moskva for begavede barn, en avdeling ved Moskva-konservatoriet. Da var jeg seks år gammel, og hadde ifølge mamma bare spilt piano i to måneder, forteller Pliassova.

Men alt som treåring hadde jenta bedt sine musikerforeldre – mor er pianist, far er fiolinist – om å få høre på platene av Tsjaikovskij. Små barnehender støttet opp hodetelefonene for best å kunne høre favorittkomponistens verker.

– Det er ikke så lett å lykkes i Russland, og når voksne ser talent i et barn, drives det ofte fram, koste hva det koste vil. Men jeg husker skolen i Moskva som morsom, jeg likte å spille og jobbe hardt. Jeg satte pris på å bli utfordret med vanskelige oppgaver som jeg likevel mestret, sier 31-åringen.

Viktig vennskap

I 1993 fikk foreldrene jobb som musikk lærere i Lofoten og flyttet med to barn til Nord-Norge. Mens de voksne syntes det var utfordrende å tilpasse seg mørketida, skled barna raskt inn i skolehverdag og vennegjenger.

– Vi hadde flyttet mye også i Russland, og jeg har alltid vært tilpasningsdyktig. Jeg var nesten ni år da vi kom til Lofoten, og husker jeg ble med i leken før jeg snakket norsk. Jeg plukket det opp kjapt, mens lillesøsteren min ikke sa et ord på norsk på et halvt år. Men da snakket hun plutselig flytende, sier Pliassova.

Hun tar en bit av omeletten på oslokafeen. Tygger litt, og forteller om hvordan hun opplevde at presset om å øve på pianoet gradvis føltes sterkere. Dagene gikk med til øving

Moderne tider LIVET

EKATERINA «KATJA» PLIASSOVA

Yrke: Tv-tekster.

Alder: 31.

Sivilstand: Samboer, to katter ved navn Hamster og Dans.

Hvor er du i livet? Liker godt øyeblikket og stedet jeg er nå, jeg har alt jeg trenger.

PÅ SPARKET

Hva slags musikk hører du på?

– Gjerne Pink Floyd, Tool eller Tsjaikovskij.

Hva er din favorittfilm?

– Må jeg velge en, sier jeg «True Romance» (1993) av Tony Scott.

Hvilken bok har gjort sterkest inntrykk på deg?

– Lars Saabye Christensens «Beatles» brant seg fast.

og terping og reiser Norge rundt for å delta i talentkonkurranser, tv-program og andre arrangementer. Dels presset hun seg selv, dels var spesielt moren opptatt av at datteren skulle satse for fullt på musikken.

– Jeg måtte alltid øve, hele tida, hver dag. Så ble foreldrene mine skilt i 1995, og mamma, en av søstrene mine og jeg flyttet til Tromsø. Der fikk jeg en dag et brev i posten fra en jente som het Vilde Frang og spilte fiolin. Hun hadde sett meg på NRK-programmet Pingvinen, forteller Pliassova.

De to unge musikk talentene brevvekslet ivrig, og da den fjortenårige Pliassova kom inn på Barratt-Due musikk institutt, flyttet hun alene til Oslo og inn i Frangs familie-hjem. Moren flyttet etter en stund senere. I årene som fulgte var de to tenåringsjentene faste musikalske partnere, og Frang har i ettertid blitt en kjent fiolinist.

Stilskifte som 15-åring

– Prosessen med å frigjøre meg fra satsingen på klassisk musikk begynte nok i 15-årsalderen, da jeg begynte å høre på metalmusikk. Det er en av de mest komplekse og intelligente sjangerne, ved sida av klassisk og jazz. Jeg oppdaget blant annet bandet Tool. De er helt geniale. Jeg kledde meg stadig oftere i svarte klær og med nagler. Jeg var en typisk tenåringsrebell, sier Pliassova med et smil.

Lærere og instruktører ved musikk skolen klaget over fokus-skiftet, men pianisten søkte bort fra den klassiske, strukturerte øvings-hverdagen. Hun fikk seg nye venner utenfor skolen, tenåringer som ikke drev hard nisjesatsing. Hun fikk sin første kjæreste.

– Den nye vennegjengen ga meg nok støtten jeg trengte til å bryte med klassisk. Det var en vanskelig prosess, livet mitt hadde handlet om piano siden jeg var seks år gammel. Jeg visste at jeg ville skuffe mange ved å hoppe av. Men så kunne jeg ikke fortsette hardkjøret uten at hjertet mitt var i det lenger. Det handlet etter hvert bare om forventnings-press fra alle andre, sier Pliassova.

Hun var 19 eller 20 år da hun ga opp klassisk musikk. For godt, erklarte hun da. Bruddet opplevdes som et havarert ekteskap, der hun måtte oppgi ikke bare kjærligheten

til pianoet, men også se at venner og hverdagsstruktur forsvant.

– Jeg kunne sikkert vært på et høyt nivå som pianist i dag, men det var ingen høy pris å betale. Berømmelse er ikke viktig for meg, jeg vil heller ha det godt mens jeg lever. Jeg ville reise, studere og være med folk jeg brydde meg om. Mamma tok det spesielt tungt i starten, men forsto gradvis at jeg var nødt til å slutte, sier Pliassova.

Det ble studier på Blindern og en bachelor i japansk språk, fulgt av en master i Øst-Asia-studier. Pliassova bodde to år i Japan og flyttet deretter tilbake til Oslo. Musikken var stort sett lagt på hylla, fram til en kamerat i 2011 lokket henne med som perkusjonist i et brassband i Oppland: Jaren Hornmusikkforening.

– Egentlig hadde jeg aldri spilt slagverk, men da jeg forsøkte meg, elsket jeg det umiddelbart. I dag spiller jeg det meste av slagverk bortsett fra trommer, som krever en egen teknikk. Ellers jukser jeg meg til mye, sier Pliassova.

Plath og improvisasjon

Det neste vendepunktet kom i 2013, da hun flyttet til Porsgrunn med

ØVER IKKE: Ekaterina Pliassova gikk fra klassisk musikk til det eksperimentelle konseptet Sylvisphere. – Framfor å øve, bobler musikken opp av seg selv mens vi improviserer. Det er nydelig.

«Jeg måtte alltid øve, hele tida, hver dag»

KATJA PLIASSOVA

skuespillerkjæresten. De hadde invitert noen lokale musikere til å spille hjemme i stua deres, deriblant det eksperimentelle konseptet Sylvisphere. Det besto av tre menn som tok utgangspunkt i lydopptak der Sylvia Plath leser opp egne dikt, og improviserte musikk rundt dette.

– Musikken var så hypnotiserende og fri, og jeg forelsket meg umiddelbart i uttrykket. Da jeg ble invitert til å jamme med dem, fungerte det helt utrolig bra. I dag spiller jeg fast i Sylvisphere sammen med to andre: Bjørn Nikolaisen og Einar Ottestad. Framfor å øve, bobler musikken opp av seg selv mens vi improviserer. Det er nydelig, sier Pliassova.

Den nye bandkonstellasjonen lokket den norsk-russiske 31-åringen

tilbake til klaveret. Pliassova bidrar også med slagverk, klokkespill, lysharpe og lyden fra en skrivemaskin.

Musikken sentrerer rundt Plaths diktopplesninger, i tillegg til Ottestads musikalske oppfinnelser. Det kan være alt fra et sjakkbrett eller en lampe koplet til ulike toner, til et piano snudd opp ned, der innmaten – metallstrengene – brukes som slagverk.

– Iblant spiller jeg på en lysharpe som Einar har konstruert. Jeg bruker hendene til å spille på lyssøyler og skape musikk ved lys som reflekteres ned i en sensor. Vi lager aldri en låt helt ferdig: Vi har en praktisk ramme rundt låten, men gleden ligger i at en sang blir født der og da. Har vi først spilt en sang, vil vi aldri høre den igjen på samme måte. Det er litt melankolsk at alt er forgjengelig, men også fint. Da må vi leve i øyeblikket, sier Pliassova.

Hun presiserer at bandet ikke er noen hyllest til poeten Sylvia Plath, selv om hennes diktopplesninger er utgangspunkt for de mange av låtene. Diktene fungerer som stemningsskapere, lim i lydbildet og meningsbærende undertoner, men

«Jeg kledde meg stadig oftere i svarte klær og med nagler. Jeg var en typisk tenåringsrebell»

KATJA PLIASSOVA

Plath er middelet og ikke målet, forklarer Pliassova.

– De andre begynte først å bruke Plaths opplesninger fordi lydbildet er så vakkert, og hun leser diktene sine så vakkert, musikalsk og hypnotiserende. Men etter hvert satte vi mer og mer pris på tekstinnholdet i lyrikken også, diktene hennes er til tider både genialt innsiktsfulle, interessante og humoristiske, sier Pliassova.

Blant hennes favoritter er Plaths dikt «The Applicant», som også er

tittelen på en av sangene bandet har blitt spesielt glad i:

*Black and stiff, but not a bad fit
Will you marry it?
It is waterproof, shatterproof, proof
Against fire and bombs through the roof
Believe me, they'll bury you in it.*

– Jeg leser diktet som en skildring av konformitet og en kritikk av forventninger eller ønsket om å følge den samme veien. En vei uten muligheter for avstikkere. Flere ganger i diktet bruker hun det morsomme uttrykket «will you marry it?». Jeg tolker det som å binde seg til kun én retning der man deltar i jaget etter å passe inn og innfri andres forventninger, sier Pliassova, og legger til:

– Musikaliteten og rytmen er helt utrolig, men det er vanskelig å finne ord for hva jeg opplever i møte med teksten. Men så vil jeg heller ikke overtolke noe som helst. Helst vil jeg sørge for være til stede i forståelse og innlevelse, og bare ta ting i passe tempo.

livet@klassekampen.no